

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 6ης Ιουνίου 2013 *

«Κανονισμός (ΕΚ) 343/2003 — Προσδιορισμός υπεύθυνου κράτους μέλους —

Ασυνόδευτος ανήλικος — Αιτήσεις ασύλου που κατατέθηκαν διαδοχικώς σε δύο κράτη μέλη —

Δεν υπάρχει μέλος της οικογένειας του ανηλίκου στο έδαφος κράτους μέλους — Άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003 — Μεταφορά ανηλίκου στο κράτος μέλος στο οποίο κατατέθηκε η πρώτη αίτηση — Συμβατό — Μείζον συμφέρον του παιδιού — Άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη»

Στην υπόθεση C-648/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Δεκεμβρίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

The Queen, κατόπιν αιτήσεως των:

MA,

BT,

DA

κατά

Secretary of State for the Home Department,

παρισταμένου του:

The AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (UK),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύοντα του τέταρτου τμήματος, U. Lõhmus, M. Safjan και A. Prechal, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: A. Impellizzeri, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 5ης Νοεμβρίου 2012,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι ΜΑ και ΒΤ, εκπροσωπούμενες από τον S. Knafler, QC, την K. Cronin, barrister, και την L. Barratt, solicitor,
- ο DA, εκπροσωπούμενος από τους S. Knafler, QC, την B. Poynor, barrister, και την D. Sheahan, solicitor,
- το The AIRE Centre (Advice on Individual Rights in Europe) (UK), εκπροσωπούμενο από τον D. Das, solicitor, τον R. Hussain, QC, και την C. Meredith, barrister,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την C. Murrell, επικουρούμενη από την S. Lee, barrister,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Materne,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vlácil,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη Μ. Μιχελογιαννάκη,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Szíjjártó,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Wissels, M. Noort και C. Schillemans,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Falk,
- η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον O. Kjelsen,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την Μ. Κοντού-Durande και τον Μ. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Φεβρουαρίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (ΕΕ L 50, σ. 1).
- 2 Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς που ανέκυψε μεταξύ των ΜΑ, ΒΤ και DA, τριών ανήλικων τέκνων υπηκόων τρίτων χωρών, και του Secretary of State for the Home Department (στο εξής: Secretary of State) με αντικείμενο την απόφαση με την οποία ο δεύτερος αρνήθηκε να εξετάσει τις αιτήσεις ασύλου που οι πρώτοι κατέθεσαν στο Ηνωμένο Βασίλειο και εισηγήθηκε τη μεταγωγή τους στο κράτος μέλος στο οποίο είχαν καταθέσει την πρώτη αίτησή τους ασύλου.

Το νομικό πλαίσιο

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 3 Το άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), το οποίο, όπως προκύπτει από τις σχετικές με την εν λόγω διάταξη επεξηγήσεις, βασίζεται στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, που συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 20 Νοεμβρίου 1989 και κυρώθηκε από όλα τα κράτη μέλη, ορίζει στην παράγραφο 2:

«Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο μείζον συμφέρον του παιδιού.»

Ο κανονισμός 343/2003

- 4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 3 και 4 του κανονισμού 343/2003 έχουν ως ακολούθως:

«(3) Τα συμπεράσματα του Τάμπερε προσδιόρισαν [...] ότι το σύστημα θα πρέπει να περιλαμβάνει, σε μία βραχυχρόνια προοπτική, ένα σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου.

(4) Μια τέτοια μέθοδος θα πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες προσδιορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα και να μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων ασύλου.»

- 5 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 15 του εν λόγω κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ, ο κανονισμός αυτός σέβεται τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη. Ιδιαίτερα, αποσκοπεί στο να διασφαλίσει, βάσει των άρθρων 1 και 18 του Χάρτη, τον πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο.

- 6 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 17 του κανονισμού 343/2003, σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας ανακοίνωσε με το από 30 Οκτωβρίου 2001 έγγραφο ότι επιθυμεί να συμμετάσχει στην έγκριση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

- 7 Κατά το άρθρο 2, στοιχεία γ', δ' και η', του εν λόγω κανονισμού, νοείται ως:

«(γ) “αίτηση ή αίτηση ασύλου”: η αίτηση την οποία υποβάλλει υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας από κράτος μέλος σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης. [...]

(δ) “αιτών” ή “αιτών άσυλο”: υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που έχει υποβάλει αίτηση ασύλου επί της οποίας δεν έχει εκδοθεί ακόμη τελεσίδικη απόφαση·

[...]

- (η) “ασυνόδευτος ανήλικος”: πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών που εισέρχεται στο έδαφος των κρατών μελών χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικα ο οποίος έχει την ευθύνη του δυνάμει του νόμου ή του εθιμικού δικαίου και για όσο χρονικό διάστημα δεν τελεί πρακτικώς υπό την επιμέλεια αυτού· επίσης, ανήλικος που εγκαταλείπεται ασυνόδευτος μετά την είσοδό του στο έδαφος των κρατών μελών [...]».
- 8 Το άρθρο 3 του κανονισμού 343/2003, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II, με τίτλο «Γενικές αρχές», προβλέπει στις παραγράφους 1 και 2:
- «1. Τα κράτη μέλη εξετάζουν κάθε αίτηση ασύλου που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας σε οποιοδήποτε από αυτά, είτε στα σύνορα είτε εντός του εδάφους του. Η αίτηση εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος, το οποίο είναι το οριζόμενο ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο III.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, κάθε κράτος μέλος δύναται να εξετάζει αίτηση ασύλου που έχει κατατεθεί από υπήκοο τρίτης χώρας, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση δυνάμει των κριτηρίων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό. [...]»
- 9 Προκειμένου να καθορισθεί το «υπεύθυνο κράτος μέλος» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 343/2003, τα άρθρα 6 έως 14 αυτού, που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο III, απαριθμούν ορισμένα αντικειμενικά κριτήρια εφαρμοζόμενα κατά σειρά προτεραιότητας.
- 10 Το άρθρο 5 του κανονισμού 343/2003 προβλέπει τα ακόλουθα:
- «1. Τα κριτήρια του παρόντος κεφαλαίου για τον προσδιορισμό του υπευθύνου κράτους μέλους εφαρμόζονται με τη σειρά με την οποία παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο.
2. Ο προσδιορισμός του υπευθύνου κράτους μέλους κατ’ εφαρμογή των κριτηρίων πραγματοποιείται βάσει της κατάστασης που υπήρχε τη στιγμή κατά την οποία ο αιτών άσυλο υπέβαλε την αίτησή του για πρώτη φορά σε ένα κράτος μέλος.»
- 11 Το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού ορίζει:
- «Εάν ο αιτών άσυλο είναι ασυνόδευτος ανήλικος, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται νομίμως ένα μέλος της οικογένειάς του, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον του ανηλίκου.
- Εάν δεν υπάρχει μέλος της οικογένειας, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το κράτος μέλος στο οποίο ο ανήλικος υπέβαλε την αίτηση ασύλου.»
- 12 Το άρθρο 13 του κανονισμού 343/2003 έχει ως εξής:
- «Όταν το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου δεν μπορεί να προσδιορισθεί στη βάση των κριτηρίων που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό, το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση είναι υπεύθυνο για την εξέτασή της.»

Η οδηγία 2005/85/EK

- 13 Κατά το άρθρο 25 της οδηγίας 2005/85/EK του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ L 326, σ. 13), που φέρει τον τίτλο «Περιπτώσεις απαράδεκτων αιτήσεων»:

«1. Πέραν των περιπτώσεων κατά τις οποίες μια αίτηση δεν εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του [κανονισμού (ΕΚ) 343/2003], τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να εξετάζουν εάν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό του ως πρόσφυγα σύμφωνα με την οδηγία 2004/83/EK [του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους και τον καθορισμό του περιεχομένου της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ L 304, σ. 12)] όταν μια αίτηση θεωρείται ως απαράδεκτη δυνάμει του παρόντος άρθρου.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν αίτηση ασύλου ως απαράδεκτη δυνάμει του παρόντος άρθρου εάν:

α) το καθεστώς του πρόσφυγα έχει χορηγηθεί από άλλο κράτος μέλος·

[...]

στ) ο αιτών υπέβαλε ταυτόσημη αίτηση έπειτα από τελεσίδικη απόφαση·

[...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης

Η περίπτωση της ΜΑ

- 14 Η ΜΑ είναι πολίτης Ερυθραίας, γεννήθηκε στις 24 Μαΐου 1993 και εισήλθε στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 25 Ιουλίου 2008, όπου υπέβαλε αίτηση ασύλου κατά την άφιξή της.
- 15 Αφού διαπίστωσαν ότι η ΜΑ είχε υποβάλει αίτηση ασύλου στην Ιταλία, οι βρετανικές αρχές ζήτησαν από τις ιταλικές αρχές να την αναλάβουν εκ νέου, κατά τα οριζόμενα στις κρίσιμες διατάξεις του κανονισμού 343/2003, αίτημα που έγινε δεκτό από τις ιταλικές αρχές στις 13 Οκτωβρίου 2008.
- 16 Η μεταφορά στην Ιταλία, η οποία έπρεπε να λάβει χώρα στις 26 Φεβρουαρίου 2009, δεν εκτελέστηκε. Η ΜΑ άσκησε προσφυγή ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court), προκειμένου να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της διαταχθείσας μεταφοράς.
- 17 Στις 25 Μαρτίου 2010 ο Secretary of State αποφάσισε να εξετάσει την αίτησή της ασύλου, κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 343/2003. Εν συνεχεία της χορηγήθηκε το καθεστώς του πρόσφυγα.
- 18 Ο Secretary of State πρότεινε στην ΜΑ να παραιτηθεί από την προσφυγή, πράγμα που αυτή αρνήθηκε.

Η περίπτωση της BT

- 19 Η BT, γεννηθείσα στις 20 Ιανουαρίου 1993, είναι επίσης πολίτης Ερυθραίας. Εισήλθε στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 25 Ιουλίου 2008, όπου υπέβαλε αίτηση ασύλου την επομένη της αφίξεώς της.
- 20 Αφού διαπίστωσαν ότι η BT είχε υποβάλει αίτηση ασύλου στην Ιταλία, οι βρετανικές αρχές ζήτησαν από τις ιταλικές αρχές να την αναλάβουν εκ νέου, αίτημα που έγινε δεκτό από αυτές στις 28 Σεπτεμβρίου 2009.
- 21 Στις 4 Δεκεμβρίου 2009 η BT μεταφέρθηκε στην Ιταλία.
- 22 Η BT άσκησε προσφυγή ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) προκειμένου να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της μεταφοράς της στην Ιταλία. Μετά την έκδοση της από 18 Φεβρουαρίου 2010 αποφάσεως από το εν λόγω δικαστήριο, η BT μπόρεσε να επιστρέψει στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 26 Φεβρουαρίου 2010.
- 23 Στις 25 Μαρτίου 2010 ο Secretary of State αποφάσισε να εξετάσει την αίτηση ασύλου της BT, κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 343/2003. Της χορηγήθηκε το καθεστώς του πρόσφυγα, αλλά αυτή αρνήθηκε να παραιτηθεί από την προσφυγή της.

Η περίπτωση του DA

- 24 Ο DA, πολίτης Ιράκ, εισήλθε στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 20 Νοεμβρίου 2009, όπου ζήτησε άσυλο στις 8 Δεκεμβρίου 2009. Δεδομένου ότι ο DA παραδέχτηκε ότι είχε υποβάλει αίτηση ασύλου στις Κάτω Χώρες, ζητήθηκε από τις ολλανδικές αρχές να τον αναλάβουν εκ νέου, αίτημα που έγινε δεκτό από αυτές στις 2 Φεβρουαρίου 2010.
- 25 Στις 14 Ιουλίου 2010 ο Secretary of State διέταξε τη μεταφορά του DA στις Κάτω Χώρες. Εντούτοις, κατόπιν της προσφυγής που ο DA άσκησε στις 26 Ιουλίου 2010 ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court), αποφασίσθηκε να μην εκτελεσθεί η μεταφορά. Κατόπιν τούτου ο Secretary of State δέχτηκε να εξετάσει την αίτηση ασύλου, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 343/2003.

Η διαδικασία της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 26 Το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να συνεκδικάσει τις τρεις υποθέσεις.
- 27 Με την από 21 Δεκεμβρίου 2010 διάταξη το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) απέρριψε τις προσφυγές των προσφευγόντων της κύριας δίκης και έκρινε ότι, δυνάμει του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003, ασυνόδετος ανήλικος που υποβάλλει αίτηση ασύλου, του οποίου κανένα μέλος της οικογένειας δεν ευρίσκεται νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους, είναι δυνατό να επαναπροωθηθεί στο κράτος μέλος στο οποίο υπέβαλε για πρώτη φορά αίτηση ασύλου.
- 28 Οι MA, BT και DA άσκησαν έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division).
- 29 Στην απόφαση περί παραπομπής το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι κανένας από τους εκκαλούντες στην κύρια δίκη δεν έχει μέλη οικογένειας ευρισκόμενα νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους, κατά την έννοια του κανονισμού 343/2003.

- 30 Οι εφέσεις τους συνεκδικάσθηκαν, καθότι, αφενός, και οι τρεις είχαν υποβάλει αίτηση ασύλου στο Ηνωμένο Βασίλειο με την ιδιότητα του «ασυνόδευτου ανηλίκου» και, αφετέρου, και στις τρεις περιπτώσεις, ο Secretary of State έθεσε αρχικώς τις εφέσεις στο αρχείο λόγω του ασφαλούς χαρακτήρα των δύο κρατών μελών στα οποία επροτίθετο να τους επαναπροωθήσει.
- 31 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι είναι αξιοσημείωτο ότι η διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 2, «υπέβαλε την αίτησή του για πρώτη φορά» δεν επαναλήφθηκε στο άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού, στο οποίο ορίζεται απλώς «υπέβαλε την αίτηση ασύλου». Επιπλέον, υπογραμμίζει ότι στο πλαίσιο της ιεραρχίας των κριτηρίων που θέτει το κεφάλαιο III του κανονισμού αυτού οι ασυνόδευτοι ανήλικοι καταλαμβάνουν την πρώτη θέση.
- 32 Όσον αφορά το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι εκκρεμεί η επίλυση ενός ακόμη ζητήματος μεταξύ των διαδίκων, και συγκεκριμένα του αιτήματος αποζημιώσεως της ΒΤ.
- 33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:
- «Βάσει του [κανονισμού 343/2003], ποιο είναι το υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτος μέλος, σύμφωνα με τα οριζόμενα [στο δεύτερο εδάφιο] του άρθρου 6, όταν ο αιτών άσυλο ο οποίος είναι ασυνόδευτος ανήλικος και του οποίου κανένα μέλος της οικογένειας δεν ευρίσκεται νομίμως σε ορισμένο κράτος μέλος υπέβαλε αιτήσεις ασύλου σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

- 34 Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει, κυρίως, ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι अपараδέκτη.
- 35 Επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι εφόσον ο Secretary of State δέχτηκε να εξετάσει τις αιτήσεις ασύλου που υπέβαλαν οι εκκαλούντες στην υπόθεση της κύριας δίκης, η διαφορά της κύριας δίκης δεν υφίσταται πλέον στην πραγματικότητα. Το ζήτημα αν κατά το κριτήριο του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003 «υπεύθυνο κράτος μέλος» είναι το Ηνωμένο Βασίλειο ή το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο οι εκκαλούντες της κύριας δίκης υπέβαλαν αίτηση ασύλου έχει απλώς ακαδημαϊκό χαρακτήρα ως προς τους εν λόγω εκκαλούντες και η απάντηση στο εν λόγω ερώτημα θα ήταν χρήσιμη αποκλειστικώς για την εκδίκαση άλλων υποθέσεων των οποίων έχουν επιληφθεί ή θα μπορούσαν να επιληφθούν τα εθνικά δικαστήρια.
- 36 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, διά του οποίου το Δικαστήριο τους παρέχει τα ερμηνευτικά στοιχεία του δικαίου της Ένωσης που είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Μαρτίου 1998, C-314/96, Djabali, Συλλογή 1998, σ. I-1149, σκέψη 17, της 20ής Ιανουαρίου 2005, C-225/02, García Blanco, Συλλογή 2005, σ. I-523, σκέψη 26, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2011, C-197/10, Unió de Pagesos de Catalunya, Συλλογή 2011, σ. I-8495, σκέψη 16).
- 37 Τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο, εντός του πραγματικού και κανονιστικού πλαισίου που αυτό προσδιόρισε με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, απολαύουν τεκμηρίου λυσιτελείας. Το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας

δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2010, C-45/09, Rosenbladt, Συλλογή 2010, σ. I-9391, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 38 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, στην απόφαση περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε ότι πρέπει να αποφανθεί επί του αιτήματος αποζημιώσεως της ΒΤ.
- 39 Συνεπώς, η ενδεχόμενη επιδίκαση αποζημιώσεως στην ΒΤ εξαρτάται από την απάντηση που θα δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα.
- 40 Δεδομένου ότι έχει υποβληθεί αίτημα αποζημιώσεως, το οποίο αποτελεί τμήμα της διαφοράς της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα διατηρεί τη λυσιτέλειά του όσον αφορά την επίλυση της ένδικης διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο.
- 41 Υπό αυτές τις συνθήκες, το προδικαστικό ερώτημα δεν είναι υποθετικής φύσεως και η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι, ως εκ τούτου, παραδεκτή.

Επί της ουσίας

- 42 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, ουσιαστικώς, να διευκρινισθεί, αν κατά το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003 το «υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτος μέλος», σε περίπτωση που ο αιτών είναι ασυνόδευτος ανήλικος του οποίου κανένα μέλος της οικογένειας δεν ευρίσκεται νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους και υπέβαλε αιτήσεις ασύλου σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, είναι το κράτος μέλος στο οποίο ο εν λόγω ανήλικος υπέβαλε για πρώτη φορά αίτηση ασύλου ή το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται μετά την υποβολή της τελευταίας αιτήσεώς του ασύλου.
- 43 Συναφώς, επισημαίνεται ευθύς εξαρχής ότι κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 343/2003 η αίτηση ασύλου εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος, το οποίο είναι το κράτος που προσδιορίζεται ως υπεύθυνο βάσει των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ του εν λόγω κανονισμού.
- 44 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπευθύνου κράτους μέλους εφαρμόζονται με τη σειρά με την οποία παρατίθενται στο προαναφερθέν κεφάλαιο ΙΙΙ.
- 45 Από το άρθρο 5, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι ο προσδιορισμός του υπευθύνου κράτους μέλους κατ'εφαρμογή των κριτηρίων των άρθρων 6 έως 14 αυτού πραγματοποιείται βάσει της καταστάσεως που υπήρχε τη στιγμή κατά την οποία ο αιτών άσυλο υπέβαλε την αίτησή του για πρώτη φορά σε ένα κράτος μέλος. Η διάταξη αυτή δεν είναι δυνατό να αποβλέπει στην τροποποίηση της σημασίας των εν λόγω κριτηρίων. Ειδικότερα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 56 των προτάσεών του, η συγκεκριμένη διάταξη θέτει το πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να εφαρμόζονται τα εν λόγω κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπευθύνου κράτους μέλους.
- 46 Το πρώτο από τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού 343/2003 είναι το προβλεπόμενο από το άρθρο του 6, το οποίο επιτρέπει τον προσδιορισμό του υπευθύνου κράτους μέλους για την εξέταση αιτήσεως ασύλου που υπέβαλε ασυνόδευτος ανήλικος κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο η', του εν λόγω κανονισμού.
- 47 Κατά το πρώτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 6, εάν ο αιτών άσυλο είναι ασυνόδευτος ανήλικος, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται νομίμως ένα μέλος της οικογένειάς του, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον του ανηλίκου.

- 48 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι κανένα μέλος των οικογενειών των εκκαλούντων στην κύρια δίκη δεν ευρίσκεται νομίμως σε κράτος μέλος και ότι το υπεύθυνο κράτος μέλος πρέπει, κατά συνέπεια, να προσδιορισθεί βάσει του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003, το οποίο προβλέπει ότι υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος «στο οποίο ο ανήλικος υπέβαλε την αίτηση ασύλου».
- 49 Από τη φράση αυτή και μόνον δεν μπορεί να συναχθεί αν η κρίσιμη αίτηση ασύλου είναι η αίτηση ασύλου που υποβάλλει ο ανήλικος για πρώτη φορά σε κράτος μέλος ή αν είναι η τελευταία αίτηση που ο ίδιος υπέβαλε σε άλλο κράτος μέλος.
- 50 Εντούτοις, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., άλλων, αποφάσεις της 29ης Ιανουαρίου 2009, C-19/08, Petrosian, Συλλογή 2009, σ. I-495, σκέψη 34, και της 23ης Δεκεμβρίου 2009, C-403/09 PP, Detiček, Συλλογή 2009, σ. I-12193, σκέψη 33).
- 51 Όσον αφορά το πλαίσιο του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003, αφενός, πρέπει να επισημανθεί ότι η φράση «υπέβαλε την αίτησή του για πρώτη φορά» του άρθρου 5, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού δεν επαναλήφθηκε στο άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού αυτού. Αφετέρου, η δεύτερη αυτή διάταξη αναφέρεται στο κράτος μέλος «στο οποίο ο ανήλικος υπέβαλε την αίτησή του ασύλου», ενώ το άρθρο 13 του ίδιου κανονισμού προβλέπει ρητώς ότι «υπεύθυνο για την εξέταση είναι το πρώτο κράτος μέλος όπου υποβλήθηκε η αίτηση».
- 52 Συνεπώς, αν υποτεθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε την πρόθεση να προσδιορίσει ως υπεύθυνο, στο άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003, «το πρώτο κράτος μέλος», θα το είχε διατυπώσει εξίσου σαφώς όπως το έπραξε στην περίπτωση του άρθρου 13 του εν λόγω κανονισμού.
- 53 Επομένως, στους όρους «το κράτος μέλος [...] στο οποίο ο ανήλικος υπέβαλε την αίτηση ασύλου» δεν πρέπει να προσδίδεται η έννοια «το πρώτο κράτος μέλος όπου ο ανήλικος υπέβαλε την αίτησή του ασύλου».
- 54 Επιπλέον, το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003 πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του σκοπού του, που συνίσταται στο να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους ασυνόδευτους ανηλίκους, και, αφετέρου, του βασικού σκοπού του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος, βάσει των αιτιολογικών σκέψεων 3 και 4, αποβλέπει στο να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση των αιτούντων άσυλο στις διαδικασίες προσδιορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα.
- 55 Πάντως, δεδομένου ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι αποτελούν μια ιδιαίτερος ευάλωτη κατηγορία προσώπων, επιβάλλεται να μην επιμηκύνεται πέραν του απολύτως αναγκαίου μέτρου η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους, πράγμα που σημαίνει, καταρχήν, ότι δεν πρέπει να μεταφέρονται σε άλλο κράτος μέλος.
- 56 Οι προεκτεθείσες εκτιμήσεις ενισχύονται από τις απαιτήσεις που συνάγονται από την αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού 343/2003, κατά την οποία ο κανονισμός σέβεται τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη.
- 57 Ειδικότερα, στα εν λόγω θεμελιώδη δικαιώματα συγκαταλέγεται ιδίως το προβλεπόμενο από το άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη, κατά το οποίο σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο μείζον συμφέρον του παιδιού.

- 58 Επομένως, το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003 δεν πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο αντίθετο προς το εν λόγω θεμελιώδες δικαίωμα (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση *Detiček*, σκέψεις 54 και 55, καθώς και απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2010, C-400/10 PPU, *McB.*, Συλλογή 2010, σ. I-8965, σκέψη 60).
- 59 Επομένως, μολονότι το συμφέρον του ανηλίκου αναφέρεται ρητώς μόνον στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 6 του κανονισμού 343/2003, το άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη, σε συνδυασμό με το άρθρο 51, παράγραφος 1, αυτού, συνεπάγεται ότι σε όλες τις αποφάσεις που λαμβάνουν τα κράτη μέλη βάσει του δεύτερου εδαφίου του εν λόγω άρθρου 6 πρέπει να προσδίδεται πρωταρχική σημασία στο μείζον συμφέρον του παιδιού.
- 60 Η συνεκτίμηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού επιτάσσει, καταρχήν, σε περιστάσεις όπως αυτές που χαρακτηρίζουν την κατάσταση των εκκαλούντων στην κύρια δίκη, όπως το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003 έχει την έννοια ότι ως υπεύθυνο κράτος προσδιορίζεται το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο ανήλικος μετά την υποβολή σε αυτό αιτήσεως ασύλου.
- 61 Ειδικότερα, προς το συμφέρον των ασυνόδευτων ανηλίκων, είναι αναγκαίο, όπως προκύπτει από τη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως, να μην επιμηκύνεται αδικαιολόγητα η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους, αλλά να διασφαλίζεται η ταχεία πρόσβασή τους στις διαδικασίες προσδιορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα.
- 62 Η εν λόγω μέθοδος προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους για την εξέταση αιτήσεως ασύλου που υποβάλλει ασυνόδευτος ανήλικος του οποίου κανένα μέλος της οικογένειας δεν ευρίσκεται στο έδαφος κράτους μέλους θεμελιώνεται σε αντικειμενικό κριτήριο, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 343/2003.
- 63 Επιπλέον, η υπ' αυτή την έννοια ερμηνεία του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003, κατά την οποία ως υπεύθυνο κράτος προσδιορίζεται το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο ανήλικος μετά την υποβολή σε αυτό αιτήσεως ασύλου, δεν συνεπάγεται, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Ολλανδική Κυβέρνηση στις γραπτές της παρατηρήσεις, ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος του οποίου η αίτηση ασύλου απορρίπτεται στο πρώτο κράτος μέλος μπορεί εν συνεχεία να υποχρεώσει άλλο κράτος μέλος να εξετάσει την αίτησή του ασύλου.
- 64 Συγκεκριμένα, από το άρθρο 25 της οδηγίας 2005/85 προκύπτει ότι, πέραν των περιπτώσεων κατά τις οποίες μια αίτηση δεν εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 343/2003, τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να εξετάζουν εάν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό του ως πρόσφυγα όταν μια αίτηση θεωρείται ως απαράδεκτη επειδή, μεταξύ άλλων, ο αιτών άσυλο υπέβαλε ταυτόσημη αίτηση έπειτα από τελεσίδικη απόφαση.
- 65 Εξάλλου, σκόπιμο είναι να προστεθεί ότι, δεδομένου ότι η αίτηση ασύλου πρέπει να εξετασθεί από ένα μόνον κράτος μέλος, το κράτος μέλος το οποίο, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, προσδιορίζεται ως υπεύθυνο δυνάμει του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003, ενημερώνει το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η πρώτη αίτηση ασύλου.
- 66 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 343/2003 έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, κατά τις οποίες ασυνόδευτος ανήλικος του οποίου κανένα μέλος της οικογένειας δεν ευρίσκεται νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους υπέβαλε αιτήσεις ασύλου σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, «υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτος» είναι το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο εν λόγω ανήλικος μετά την υποβολή σε αυτό αιτήσεως ασύλου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁶⁷ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας, έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, κατά τις οποίες ασυνόδευτος ανήλικος του οποίου κανένα μέλος της οικογένειας δεν ευρίσκεται νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους υπέβαλε αιτήσεις ασύλου σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, «υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτος» είναι το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο εν λόγω ανήλικος μετά την υποβολή σε αυτό αιτήσεως ασύλου.

(υπογραφές)